

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

THAI INDUSTRIAL STANDARD

มอก. 1233– 2553

สารยึดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน

BINDERS FOR PAINTS AND VARNISHES : AMINO RESINS

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 87.060.20

ISBN 978-974-292-924-4

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สารยัดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน

มอก. 1233 – 2553

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3300

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 128 ตอนพิเศษ 40ง
วันที่ 5 เมษายน พุทธศักราช 2554

คณะกรรมการวิชาการคณะที่ 767
มาตรฐานสารยึดสำหรับสีและวาร์นิช

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์สุจินต์ ชอบสงบ

สมาคมมาตรฐานและคุณภาพแห่งประเทศไทย

กรรมการ

นายณรงค์ฤทธิ์ หอมดวง

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

นางสาวน้ำอ้อย ดอกกุหลาบ

บริษัท สยามเคมีคอลอินดัสตรี จำกัด

นางสาววรารัตน์ เสถียร

บริษัท อีโคโซ โนเบล เพ้นท์ส (ประเทศไทย) จำกัด

นายอภิชาติ ภาชนะทิพย์

บริษัท นิปอนเพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด

กรรมการและเลขานุการ

นางสาวศุภีพร ศรีพัฒนะพิพัฒน์

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สารยึดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน นี้ ได้ประกาศใช้ครั้งแรกเป็นมาตรฐานเลขที่ มอก.1233-2537 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 111 ตอนที่ 69 ง วันที่ 30 สิงหาคม พุทธศักราช 2537

ต่อมาได้พิจารณาเห็นสมควรที่จะแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการผลิตในประเทศ จึงแก้ไขปรับปรุงโดยยกเลิกมาตรฐานเดิม และกำหนดมาตรฐานนี้ขึ้นใหม่

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

ISO 11908 : 1996	Binders for paints and varnishes–Amino resins – General methods of test
ISO 2114 : 2000	Plastics (polyester resins) and paints and varnished (binders) – Determination of partial acid value and total acid value
ISO 11402 : 2004	Phenolic, amino and condensation resins– Determination of Free–formaldehyde content
ASTM D 1545-07	Standard Test Method for Viscosity of Transparent Liquids by Bubble Time Method
มอก. 285	วิธีทดสอบสี วาร์นิช และวัสดุที่เกี่ยวข้อง
เล่ม 1 - 2553	การชักตัวอย่าง
เล่ม 6 - 2524	การหาสารที่ระเหยและสารที่ไม่ระเหย
เล่ม 48 - 2539	การวัดสีของเหลวโปร่งใส (สเกลสีการ์ดเนอร์)

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้พิจารณามาตรฐานนี้แล้ว เห็นสมควรเสนอรัฐมนตรีประกาศตาม มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ 4297 (พ.ศ. 2554)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ. 2511

เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สารยัดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สารยัดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน มาตรฐานเลขที่ มอก. 1233-2537

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศยกเลิกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 1982 (พ.ศ.2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สารยัดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 และออกประกาศ กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สารยัดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน มาตรฐานเลขที่ มอก. 1233-2553 ขึ้นใหม่ ดังมีรายการละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2554

ชัยวุฒิ บรรณวัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สารยึดสำหรับสีและวาร์นิช : อะมิโนเรซิน

1. ขอบข่าย

- 1.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมเฉพาะอะมิโนเรซินสำหรับใช้เป็นสารยึดในผลิตภัณฑ์สี วาร์นิช และผลิตภัณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่อไปในมาตรฐานนี้จะเรียกว่า “อะมิโนเรซิน”

2. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 อะมิโนเรซิน หมายถึง เรซินสังเคราะห์ที่ได้จากการทำปฏิกิริยาควบแน่นของเมลามีน หรือยูเรีย หรืออนุพันธ์ของเมลามีนหรืออนุพันธ์ของยูเรียกับฟอร์มัลดีไฮด์ ซึ่งเรซินเหล่านี้โดยทั่วไปจะเกิดปฏิกิริยาอีเทอร์ิฟิเคชันกับแอลกอฮอล์

3. ส่วนประกอบ

- 3.1 ส่วนประกอบหลัก ได้แก่ อะมิโนเรซินและตัวทำละลาย

4. ประเภท

- 4.1 อะมิโนเรซินแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ
  - 4.1.1 ประเภท 1
ยูเรีย-ฟอร์มัลดีไฮด์เรซิน ใช้ในงานไม้และงานโลหะ
  - 4.1.2 ประเภท 2
เมลามีน-ฟอร์มัลดีไฮด์เรซิน ใช้ในงานโลหะ
  - 4.1.3 ประเภท 3
ยูเรีย-เมลามีน-ฟอร์มัลดีไฮด์เรซิน ใช้ในงานไม้ เช่น การเคลือบเฟอร์นิเจอร์ ใช้ในงานโลหะทั่วไป และงานที่ใช้กับสีที่ต้องอบ
  - 4.1.4 ประเภท 4
อนุพันธ์ของยูเรีย-ฟอร์มัลดีไฮด์เรซินหรือเมลามีน-ฟอร์มัลดีไฮด์เรซิน ใช้ในงานโลหะที่ต้องการความยืดหยุ่นสูง

5. คุณลักษณะที่ต้องการ

- 5.1 ลักษณะทั่วไป
ต้องเป็นของเหลวโปร่งใส ปราศจากตะกอนและสิ่งแปลกปลอม การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ
- 5.2 ลักษณะบ่งบอกลักษณะ
เมื่อทดสอบองค์ประกอบหลักด้วยอินฟราเรดสเปกโตรมิเตอร์แล้ว ต้องปรากฏการดูดกลืนแสงอินฟราเรดของหมู่ฟังก์ชันที่บ่งบอกประเภทของอะมิโนเรซินได้อย่างชัดเจน
- 5.3 คุณลักษณะทางปริมาณ
ต้องเป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทางปริมาณ
(ข้อ 5.3)

รายการที่	คุณลักษณะ	เกณฑ์ที่กำหนด				วิธีทดสอบตาม
		ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4	
1	สารที่ไม่ระเหย ร้อยละโดยน้ำหนัก ไม่น้อยกว่า	58				มอก. 285 เล่ม 6
2	ความหนืด (การ์ดเนอร์-โฮลด์ต) ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ไม่เกิน	ระดับ Z				ASTM D 1545
3	ค่าของกรด มิลลิกรัมโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์ต่อกรัม ไม่เกิน	4	1	2	1	ISO 2114
4	สี มาตรฐานการ์ดเนอร์ หมายเลข ไม่เกิน	1				มอก.285 เล่ม 48
5	ฟอร์แมลดีไฮด์อิสระ ร้อยละโดยน้ำหนัก ไม่เกิน	1.5				ISO 11402

6. การบรรจุ

- 6.1 ให้บรรจุอะมิโนเรซินในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง ปิดได้สนิท และไม่ทำปฏิกิริยากับอะมิโนเรซิน
- 6.2 หากมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ขนาดบรรจุของอะมิโนเรซินในแต่ละภาชนะบรรจุเป็น 200 กิโลกรัม และต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

7. เครื่องหมายและฉลาก

- 7.1 ที่ภาชนะบรรจุอะมิโนเรซินทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
- (1) ชื่อผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนี้
  - (2) ประเภท
  - (3) น้ำหนักสุทธิ เป็นกิโลกรัม
  - (4) เดือน ปี ที่ทำ
  - (5) รหัสรุ่นที่ทำ
  - (6) คำแนะนำในการใช้งาน พร้อมทั้งวิธีใช้ เป็นเอกสารแนบ
  - (7) คำเตือนเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ติดไฟง่าย มีสารเป็นพิษ ห้ามรับประทาน ห้ามนำภาชนะบรรจุไปใส่อาหาร ระวังเข้าตา เก็บให้พ้นมือเด็ก หรืออาจใช้เครื่องหมายและ/หรือรูปสัญลักษณ์ (pictogram) ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศ GHS (Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals) แทนได้
  - (8) ชื่อผู้ทำหรือโรงงานที่ทำ หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศด้วย ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

8. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- 8.1 การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสินให้เป็นไปตามภาคผนวก ก.

ภาคผนวก ก.

การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

(ข้อ 8.1)

- ก.1 รุ่น ในที่นี้ หมายถึง อะมิโนเรซินประเภทเดียวกัน ที่ทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน บรรจุในภาชนะบรรจุชนิด และขนาดเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ก.2 การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้ หรืออาจใช้แผนการชักตัวอย่างอื่นที่เทียบเท่ากันทางวิชาการกับแผนที่กำหนดไว้
  - ก.2.1 การชักตัวอย่างและการยอมรับสำหรับการทดสอบการบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก
    - ก.2.1.1 ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกันตามจำนวนที่กำหนดในตารางที่ ก.1
    - ก.2.1.2 จำนวนตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามข้อ 6. และข้อ 7. ในแต่ละรายการ ต้องไม่เกินเลขจำนวนที่ยอมรับที่กำหนดในตารางที่ ก.1 จึงจะถือว่าอะมิโนเรซินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ ก.1 แผนการชักตัวอย่างสำหรับการทดสอบการบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก

(ข้อ ก.2.1)

ขนาดรุ่น หน่วยภาชนะบรรจุ	ขนาดตัวอย่าง หน่วยภาชนะบรรจุ	เลขจำนวนที่ยอมรับ
ไม่เกิน 90	2	0
91 ถึง 150	8	1
151 ถึง 500	13	2
501 ถึง 1 200	20	3
เกิน 1 200	32	5

- ก.2.2 การชักตัวอย่างและการยอมรับสำหรับการทดสอบคุณลักษณะที่ต้องการ
  - ก.2.2.1 ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกันตาม มอก. 285 เล่ม 1
  - ก.2.2.2 ตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ 5. ทุกรายการ จึงจะถือว่าอะมิโนเรซินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ก.3 เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างอะมิโนเรซินต้องเป็นไปตามข้อ ก.2.1.2 และข้อ ก.2.2.2 ทุกข้อ จึงจะถือว่าอะมิโนเรซินรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้